

ประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจ
อันเป็นการผูกขาด หรือลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในตลาด

พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจใดร่วมกับผู้ประกอบธุรกิจอื่นกระทำการอันเป็นการผูกขาด หรือลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขัน โดยกำหนดลักษณะของการกระทำซึ่งเป็นความผิด นอกจากนี้ มาตรา ๕๔ วรรคท้าย และมาตรา ๕๖ ได้กำหนดข้อยกเว้นการกระทำผิด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ และเพื่อให้การพิจารณาการกระทำที่เป็นความผิดตามมาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งข้อยกเว้นการกระทำผิดดังกล่าวตามมาตรา ๕๔ วรรคท้าย และมาตรา ๕๖ มีความชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า จึงออกประกาศ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจอันเป็นการผูกขาด หรือลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“การผูกขาด” หมายความว่า การที่ผู้ประกอบธุรกิจไม่มีการแข่งขันในตลาดใดตลาดหนึ่งของสินค้าหรือบริการ ซึ่งมีอำนาจในการกำหนดราคาและปริมาณสินค้าหรือบริการของตนได้อย่างเป็นอิสระ

ข้อ ๔ ให้ประธานกรรมการการแข่งขันทางการค้ารักษาการตามประกาศนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๕ ในการพิจารณาการกระทำร่วมกันระหว่างผู้ประกอบธุรกิจตามบทบัญญัติมาตรา ๕๔ และ ๕๕ ให้พิจารณาลักษณะของการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ข้อตกลงที่มีผลบังคับและไม่มีผลบังคับในทางกฎหมาย โดยอาจจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร หรือโดยวาจา ทั้งนี้ ข้อตกลงอาจมาจากการประชุมหารือระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ การส่งเอกสาร การสื่อสารทางโทรศัพท์ หรือวิธีการอื่นใด

(๒) การตัดสินใจของสมาคมหรือผู้ประกอบการธุรกิจหลายรายที่รวมตัวกัน โดยเป็นการดำเนินการ ที่เกิดเป็นข้อสรุปต่าง ๆ เช่น ข้อบังคับ ข้อเสนอแนะ มติของคณะกรรมการบริหาร มติของที่ประชุมสามัญ ของสมาชิก เป็นต้น

(๓) การกระทำร่วมกันที่ไม่ปรากฏข้อตกลงเฉพาะหรือไม่ปรากฏการตัดสินใจที่มีหลักฐาน ชัดเจน ซึ่งจะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการตระหนักรู้ของผู้ประกอบการธุรกิจว่าได้กระทำการร่วมกัน

ข้อ ๖ ในการพิจารณาการกระทำอันเป็นการลดการแข่งขัน ให้พิจารณาถึงการแข่งขัน ที่ลดลงในตลาดใดตลาดหนึ่ง เช่น จำนวนคู่แข่งในตลาดลดลง จำนวนสินค้าหรือบริการในตลาด ที่แข่งขันกันลดลง ทั้งนี้ ให้พิจารณาเฉพาะกรณีผู้ประกอบการมีส่วนแบ่งตลาดรวมกันตั้งแต่ร้อยละสิบขึ้นไป

ข้อ ๗ ในการพิจารณาการกระทำอันเป็นการจำกัดการแข่งขัน ให้พิจารณาถึงการแข่งขัน ที่ถูกจำกัดในตลาดใดตลาดหนึ่ง เช่น คู่แข่งขันในตลาดรายหนึ่งถูกจำกัดสิทธิหรือโอกาสในการจำหน่าย สินค้าหรือบริการในตลาด หรือถูกจำกัดสิทธิหรือโอกาสในการดำเนินการเพื่อแข่งขันในตลาด ทั้งนี้ ให้พิจารณาเฉพาะกรณีผู้ประกอบการมีส่วนแบ่งตลาดรวมกันตั้งแต่ร้อยละสิบขึ้นไป

หมวด ๒

การกระทำร่วมกันที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการแข่งขันอย่างร้ายแรง

ส่วนที่ ๑

การกระทำที่เป็นความผิดตามมาตรา ๕๔

ข้อ ๘ การกระทำร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจที่แข่งขันกันที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดราคาซื้อหรือราคาขายหรือเงื่อนไขทางการค้าใด ๆ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ที่ส่งผลต่อราคาสินค้าหรือบริการ (Price Fixing) มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(ก) การกำหนดราคาซื้อหรือราคาขายของสินค้าหรือบริการในตลาด เช่น การกำหนด เป็นราคาเดียวกันหรืออยู่ในช่วงราคาที่ตกลงกันหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การกำหนดช่วงราคา หรือสัดส่วนที่ผู้ประกอบการแต่ละรายสามารถขึ้นหรือลดราคาได้ เป็นต้น

(ข) การกำหนดเงื่อนไขทางการค้าไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมที่ส่งผลต่อราคาสินค้าหรือบริการในตลาด เช่น ส่วนลด (Discount) ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เช่น ค่าขนส่ง บริการเสริม เงื่อนไขการชำระเงิน เงื่อนไขการรับประกัน เป็นต้น

(๒) จำกัดปริมาณของสินค้าหรือบริการที่ผู้ประกอบการแต่ละรายจะผลิต ซื้อ จำหน่ายหรือบริการตามที่ตกลงกันไว้ (Quantity Limitation) มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(ก) การกำหนดปริมาณในการผลิต ซื้อ หรือจำหน่ายสินค้า หรือให้บริการของผู้ประกอบการแต่ละราย

(ข) การกำหนดสัดส่วนในการผลิต ซื้อ หรือจำหน่ายสินค้า หรือให้บริการของผู้ประกอบการแต่ละราย

(ค) การกำหนดโควตาในการผลิต ซื้อ หรือจำหน่ายสินค้า หรือให้บริการของผู้ประกอบการแต่ละราย

(๓) กำหนดข้อตกลงหรือเงื่อนไขในลักษณะสมรู้กัน เพื่อให้ฝ่ายหนึ่งได้รับการประมูลหรือประกวดราคาสินค้าหรือบริการ หรือเพื่อมิให้ฝ่ายหนึ่งเข้าแข่งขันราคาในการประมูลหรือประกวดราคาสินค้าหรือบริการ (Bid Rigging) มีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) การประมูลหรือประกวดราคาสินค้าหรือบริการ และ

(ข) การกำหนดข้อตกลงหรือเงื่อนไขใด ๆ ที่มีวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

๑) เพื่อให้ผู้ประกอบการรายหนึ่งรายใดได้รับการประมูลหรือประกวดราคาสินค้าหรือบริการนั้น

๒) เพื่อมิให้ผู้ประกอบการรายหนึ่งรายใดเข้าแข่งขันราคาในการประมูลหรือประกวดราคาสินค้าหรือบริการนั้น

(๔) กำหนดแบ่งท้องที่ที่ผู้ประกอบการแต่ละรายจะจำหน่าย หรือลดการจำหน่าย หรือซื้อสินค้าหรือบริการได้ในท้องที่นั้น หรือกำหนดผู้ซื้อหรือผู้ขายที่ผู้ประกอบการแต่ละรายจะจัดจำหน่ายหรือซื้อสินค้าหรือบริการได้ โดยผู้ประกอบการอื่นจะไม่ซื้อหรือจำหน่ายหรือซื้อสินค้าหรือบริการนั้น (Market Allocation) มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(ก) การกำหนดแบ่งท้องที่ที่ผู้ประกอบการแต่ละรายจะจำหน่าย หรือลดการจำหน่ายหรือซื้อสินค้าหรือบริการได้ในท้องที่นั้น

(ข) การกำหนดคู่ค้า ได้แก่ ผู้ซื้อหรือผู้ขาย ที่ผู้ประกอบการแต่ละรายจะจัดจำหน่ายหรือซื้อสินค้าหรือบริการได้ โดยผู้ประกอบการอื่นจะไม่ซื้อหรือจำหน่ายหรือซื้อสินค้าหรือบริการนั้น

ส่วนที่ ๒

ข้อยกเว้นการกระทำความผิดตามมาตรา ๕๔

ข้อ ๙ การกระทำระหว่างผู้ประกอบการที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาผู้ประกอบการที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไม่เป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๕๔

หมวด ๓

การกระทำร่วมกันที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการแข่งขัน

ส่วนที่ ๑

การกระทำที่เป็นความผิดตามมาตรา ๕๕

ข้อ ๑๐ การกระทำร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการใด ๆ ที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๕ มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) การกระทำร่วมกันตามข้อ ๘ (๑) (๒) หรือ (๔) ระหว่างผู้ประกอบการที่ใช้คู่แข่งชั้นในตลาดเดียวกัน จะพิจารณาตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๘

(๒) การลดคุณภาพของสินค้าหรือบริการให้ต่ำกว่าที่เคยผลิต จำหน่าย หรือให้บริการ โดยจะพิจารณาถึงการลดคุณภาพสินค้าหรือบริการในตลาดของผู้ประกอบการแต่ละราย ให้ต่ำกว่าที่เคยผลิต จำหน่าย หรือให้บริการ โดยผู้ประกอบการแต่ละรายอาจลดคุณภาพสินค้าหรือบริการในรายละเอียดที่แตกต่างกัน

(๓) การแต่งตั้งหรือมอบหมายให้บุคคลใดแต่ผู้เดียวเป็นผู้จำหน่ายสินค้าหรือให้บริการอย่างเดียวกัน หรือประเภทเดียวกัน ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) มีการแต่งตั้งหรือมอบหมาย โดยอาจเป็นลายลักษณ์อักษรหรือรูปแบบอื่นก็ได้

(ข) บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้

(ค) บุคคลนั้นได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนจำหน่ายสินค้าหรือผู้แทนให้บริการในตลาดที่เป็นอย่างเดียวกันหรือประเภทเดียวกัน

(๔) การกำหนดเงื่อนไขหรือวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อหรือการจำหน่ายสินค้าหรือการบริการ เพื่อให้ปฏิบัติตามที่ตกลงกัน มีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) มีการกำหนดเงื่อนไขหรือวิธีปฏิบัติให้ผู้ประกอบการแต่ละรายปฏิบัติตาม โดยอาจเป็นลายลักษณ์อักษรหรือรูปแบบอื่นก็ได้

(ข) เป็นเงื่อนไขหรือวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อหรือการจำหน่ายสินค้าหรือการบริการในตลาด

ส่วนที่ ๒

ข้อยกเว้นการกระทำความผิดตามมาตรา ๕๖

ข้อ ๑๑ การกระทำร่วมกันในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ไม่เป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๕๕

(๑) การกระทำระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาผู้ประกอบการธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ พ.ศ. ๒๕๖๑

(๒) การตกลงร่วมกันในธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาการผลิต การจัดจำหน่ายสินค้า และการส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้าทางเทคนิคหรือเศรษฐกิจ

(๓) การตกลงร่วมกันในรูปแบบธุรกิจที่มีสัญญาระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจในต่างระดับกัน โดยฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ให้ใช้สิทธิในสินค้าหรือบริการ เครื่องหมายการค้า วิธีการดำเนินธุรกิจ หรือสนับสนุน การประกอบธุรกิจ และอีกฝ่ายเป็นผู้รับสิทธิซึ่งมีหน้าที่ชำระค่าสิทธิ ค่าธรรมเนียม หรือผลตอบแทนอื่นใด ตามระบุในสัญญา เช่น สัญญาในการทำธุรกิจในรูปแบบแฟรนไชส์ (Franchise Agreement) หรือรูปแบบตัวแทนจำหน่ายที่ได้รับอนุญาต (Authorized Dealer) เป็นต้น

ข้อ ๑๒ การตกลงร่วมกันตามข้อ ๑๑ (๒) และ (๓) ต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่สร้างข้อจำกัดที่เกินกว่าความจำเป็นในการบรรลุประโยชน์ที่กำหนดไว้ตามข้อ ๑๑ (๒) และ (๓) โดยจะต้องพิจารณาว่าประโยชน์ที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของข้อยกเว้นจะต้องสมเหตุสมผล ต่อการกระทำที่ได้ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบที่เป็นข้อจำกัดของการแข่งขันในตลาด

(๒) ไม่ก่อให้เกิดอำนาจผูกขาด หรือจำกัดการแข่งขันในตลาดนั้นอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ การกระทำร่วมกันที่เข้าข่ายข้อยกเว้นจะต้องไม่ก่อให้เกิดการผูกขาดในตลาด หรือผู้ประกอบการ ที่กระทำการร่วมกันจะต้องมีส่วนแบ่งตลาดรวมกันน้อยกว่าร้อยละ ๑๐

(๓) คำนึงถึงผลกระทบต่อผู้บริโภคในด้านราคา คุณภาพ ปริมาณ หรือทางเลือกของการใช้สินค้า หรือบริการ

ประกาศ ณ วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

สนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ปฏิบัติหน้าที่

ประธานกรรมการการแข่งขันทางการค้า